

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM **PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ** **LESNÍHO KLUBU MEDLÁNKA**

„Cesty kolem světa a do minulosti“

ŠVP navazuje na Strategický plán Frank Bold Kids z.s.
schválený dne 9.5.2023 na roky 2023-2026
Účinnost k 1. 9. 2023
Aktualizováno 30.8.2024

Rodiče dětí zapsaných k docházce do LK Medláňka jsou povinni se s tímto Školním vzdělávacím programem seznámit a svým podpisem v Přihlášce ke členství ve FB Kids souhlasí s tímto Školním vzdělávacím programem.

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O LK MEDLÁNKA
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA KLUBU
3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ
 3. 1 Věcné podmínky
 3. 2 Životospráva
 3. 3 Psychosociální podmínky
 3. 4 Organizace vzdělávání
 3. 5 Řízení LK Medláňka
 3. 6 Personální zajištění
 3. 7 Spoluúčast rodičů
4. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI a DĚTÍ NADANÝCH
5. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET
6. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU
 - 6.1 Zaměření LK MEDLÁNKA
 - 6.2 Metody a formy vzdělávání
7. VZDĚLÁVACÍ OBSAH
8. EVALUACE
 - 8.1 Evaluace dětí
 - 8.2 Evaluace pedagogů
 - 8.3 Evaluace programu a klubu
9. PŘÍLOHY
 - Č.1 Minimální preventivní program
 - Č. 2 Evaluační arch dítěte

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O LK MEDLÁNKA

Provozovatel: Frank Bold Kids z.s., Údolní 567/33, 60200 Brno

IČ: 22893512

Provozovna LK Medlánka se nachází na adrese: Zahrada parcela č. 893 v Katastrálním území Brno Medlánky

GPS: 49.2376328N, 16.5691183E

Kontaktní osoba – Ředitelka LK Medlánka:

Šárka Nekudová

tel.: 734440600

email: sarka.nekudova@frankbold.org

www.skolkamedlanka.cz

Zástupkyně ředitelky: Zuzana Dolinay

Pedagogové: Zuzana Dolinay, Jiří Vinklář, Lucie Koňářiková, Petra Hanušková

Statutární orgán: Výkonná rada FB Kids: Mgr. Pavel Franc, Ing. Stanislav Kutáček PhD., Mgr. Šárka Nekudová

ŠVP zpracoval:

Šárka Nekudová a tým pedagogů

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA KLUBU

Typ klubu: Lesní klub s maximální kapacitou 17 dětí/den

Stravování: Denní dovoz jídla

Provoz zařízení/kapacita: celodenní/17 dětí

Kapacita pedagogů: 2 pedagogové na skupinu 17 dětí

Provozní doba: 8-16,30 hod.

Lokalita klubu: Lesní klub Medlánka se nachází v zahrádkářské oblasti Medlánecké kopce.

Charakter a specifika LK Medlánka: Na pozemku je dětem k dispozici chata, druhá chata, zastřešená pergola, sociální zázemí, herní prvky ze dřeva a přírodnin, pískoviště, záhony a tvořivé koutky – dílna.

Děti ke svému pobytu využívají zahradu, les, okolní přírodu Medláneckých kopců.

Dostupnost: S přihlédnutím na roční období je dostupnost LK Medlánka bezbariérová. Lze přijít pěšky (s kočárkem i s dítětem, které samo dojde) 15 minut od zastávky MHD autobusu či tramvaje. Lze k Medlánce přijet i autem.

Historie LK Medlánka: LK Medlánka zahájila svou činnost v září 2016. Dětem ve věku 3-7 let zprostředkovává výchovný a vzdělávací program.

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Věcné podmínky

Chata a chata

Chata je vybavena kuchyňkou, jídelním prostorem a prostorem pro odpočinkový program dětí. Je vytápěna kamny na dřevo. V těsné blízkosti chaty se nachází sociální zázemí suchý záchod. Druhá spodní chata je zateplená kamny na plyn, zařízená šatnou pro děti, hracím prostorem a stolem s lavicemi

Na zastřešené pergole se nachází botník s lavicemi a háčky na batůžky, stoly s lavicemi pro venkovní sezení dětí a pracovní činnosti u stolu a místo na umývání rukou a nádobí.

Zahrada

Zahrada je zatravněná. Jsou zde tvořivé koutky: pískoviště se skluzavkou, ohniště, manipulační koutek polytechnické výchovy, bylinkové a zeleninové záhony, broukoviště, úkryty pro zvěř a zahradní jezírko

Okolí

Nejdůležitější z „věcných podmínek“ LK Medlánska je jeho bezprostřední okolí, protože děti tráví většinu programu právě pod širým nebem. Prostředí s rozmanitými biotopy je pro děti výborným tvořivým a „vzdělávacím“ zázemím. Děti s pedagogy se nejčastěji nachází na Medláneckých kopcích a v lese Pod Palackého vrchem.

3.2 Životospráva

Pobyt dětí v přírodním prostředí

Specifikem lesních mateřských klubů je intenzivní pobyt dětí v přírodě, jenž vytváří přirozený rámec zdravého životního stylu a podporuje u dětí psychickou pohodu. Děti mají denně dostatek pohybu, jenž zvyšuje jejich fyzickou zdatnost. Proměnlivost přírody a počasí přirozeně posiluje jejich odolnost a imunitu.

Stravování

Stravování se skládá ze svačinky, obědu a svačiny. Dopolední svačina probíhá zpravidla mimo zázemí v terénu (lese).

Stravování (obědy i svačiny) v LK Medlánska je zajišťováno formou cateringu. Strava se dováží v nerezových várnících a potravinových boxech k tomuto účelu určených.

Oběd i svačina se servíruje v chatě či na zastřešené pergole.

Děti mají celý den k dispozici pitnou vodu. Dopoledne láhev s pitím v batůžku připravenou rodiči.

Pedagogové po celý den dohlíží na pitný režim dětí, vedou děti k pití, v chladném počasí vaří k obědu a odpolední svačině teplý čaj. Na čaj je vyhrazena nerezová várnice s kohoutem.

Dohled nad bezpečností a ochranou zdraví dětí při školním stravování provádí přítomní pedagogové, kteří dbají na vytváření a dodržování hygienických a stravovacích návyků dětí.

Odpočinek

Děti odpočívají vždy minimálně 1/2 hodiny v leže na matracích se čtenou pohádkou, meditací, hraním na kytaru či vyprávěným příběhem. Těm, které neusnou, je poté nabízen jiný, klidný program namísto odpočinku na lůžku.

Nejstarší děti (poslední předškolní rok), se v době spánku mladších dětí také věnují předškolní přípravě (příprava na školu).

3.3 Psychosociální podmínky

Všichni zaměstnanci lesního klubu vytváří dětem takové prostředí, aby se zde cítily bezpečně a spokojeně.

Učitelé i ostatní zaměstnanci respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Všechny děti v našem LK Medlánska mají stejná práva i povinnosti. Nikdo není znevýhodňován či naopak. Volnost a osobní svoboda dětí je respektována do určité míry, která vyplývá z nutnosti dodržovat v LK potřebný řád.

Učitelé vedou děti k aktivní spoluúčasti a samostatnému rozhodování při všech činnostech. Snaží se o nenásilnou respektující komunikaci s dítětem, která mu je příjemná a přispívá k navození vztahů a vzájemné důvěře.

Po celý den si všímáme dětského jednání a pozitivně komentujeme jejich menší i větší úspěchy a pokroky. A v případě, že dojde například k nedodržení domluvených pravidel, navádíme dítě k napravení situace, podporujeme děti nebát se samostatně pracovat a hlavně, důvěřovat si.

Dále u dětí rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost a vzájemnou podporu a pomoc. Děti jsou seznamovány s konkrétními pravidly chování ve skupině tak, aby se vytvořil kolektiv, ve kterém bude všem dětem dobře.

Učitelé se dostatečně věnují vztahům v kolektivu a nenásilnou formou dbají na prevenci šikany a jiných patologických jevů u dětí.

Nově přicházejícím dětem nabízíme adaptační režim.

Všechny děti jsou přiměřeně zatěžovány, vždy s ohledem na jejich možnosti.

Každodenní pobyt dětí v přírodě je garantem zdravého utváření osobnosti dětí. Příroda dnes a denně dotuje děti smysluplnými impulsy. Děti mohou pracovat s různými materiály, které podněcují jejich tvořivost. Děti se učí přirozeným zákonitostem a souvislostem, které v nich rozvíjí pocit zodpovědnosti a sounáležitosti vůči všemu živému.

LK Medlánska má zpracovaný dokument **Minimální preventivní program**, který je přílohou č. 1 Školního vzdělávacího programu LK Medlánska. Součástí Minimálního preventivního programu jsou kapitoly:

- Prevence sociálně patologických jevů v LK Medlánska
- Šikana jako vzorový příklad práce se sociálně patologickým jevem k zajištění bezpečného prostředí v LK Medlánska

Zde jsou podrobně popsány podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí před sociálně patologickými jevy, před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

Tento Minimální preventivní program je k dispozici na webu LK Medlánska v sekci Dokumenty <https://skolkamedlanka.cz/dokumenty-lk-medlanka/>

Komunitní způsob fungování klubu

Komunitní způsob vedení klubu přináší dětem pocit, že LK Medlánska je přirozeně integrovaný do života rodiny. Děti se tak mohou učit z širší palety vzorů, protože rodiče se podílejí svojí prací a účastí na budování a utváření celkové atmosféry klubu. Pro děti je to cenná zkušenost, že každý může svým dílem obohatit společenství a že každý v něm má své místo. Rodiče se podílejí na chodu LK Medlánska díky:

- schůzkám s rodiči
- společným přípravám slavností
- účastí na slavnostech
- společnému zvelebování zázemí a péči o zahradu na společných brigádách

- zapojování členů rodin jako zaměstnanců školky na dohodu, kteří přispívají k nabídce odpoledních kroužků pro děti
- otevřené a časté komunikaci učitelů s rodiči

Při své práci se pedagogové snaží vědomě předávat hodnoty, které jsou jim blízké, jako například svoboda, odpovědnost, rovnost, pravdomluvnost a pozitivní vztah k přírodě. Tato vědomá práce s hodnotami je zakomponována do každodenních aktivit, které jsou dětem nabízeny. Děti mají například možnost hlasovat o tom, na které místo se chtějí do lesa vydat. Svobodně mohou spolurozhodovat o plánu dne. Při pobytu v přírodě mohou děti plně pociťovat svobodu, ve smyslu volnosti prostranství a krásy, které nabízí (modré nebe nad hlavou, vnímání zvuků lesa v tichosti atp.), ale současně poznávat i hranice takové svobody – krutost zimy, žár slunce, nebezpečí pádu. V komunikaci s dětmi se pedagogové snaží, aby děti věděly, že mají jejich důvěru a také obráceně. K tomu slouží dodržování jednoduchých pravidel, např. odstup od ohně, držení se na dohled od dospělých, otevírání branky na pokyn... Je důležité vést děti i k odpovědnosti samy za sebe, či lépe k vědomí vlastního těla: budu-li v mrazu běhat bez čepice, mohu být nemocný. V přírodním prostředí jde také možná lépe než jinde zažívat naplno vědomí práva na život – koloběh života, péče o zvířátka, vnímání potřeb lidí versus život lesa, přičemž dbáme na zdůraznění rovnosti všech (neublížovat, neponižovat, dokázat vyjádřit nelibosti – nedělej to, nelíbí se mi to, atp.). V pedagogické činnosti LK Medlánka jde tedy mj. i o to, aby poznávání a prožívání základních lidských hodnot a univerzálních hodnot bylo nedílnou a zároveň přirozenou součástí klubového dne.

Jako stěžejní pro tvorbu i realizaci výchovně-vzdělávacího programu považujeme tyto **hodnoty**:

1. Svoboda a odpovědnost

Svoboda je jedna z nejzákladnějších hodnot naší společnosti. Pojem svobody je však bezprostředního prožitku pouze pojmem. Kdo svobodu neprožije a neidentifikuje se s ní, těžko vůbec chápe myšlenkový koncept svobody a také její hodnotu. Svoboda každého člověka je základním kamenem naší společnosti, na které vše stojí. Svoboda není nárok, ale je to hodnota, která se pojí s převzetím odpovědnosti za to, co se stane, když se svobodně rozhodneme něco udělat. Svoboda a odpovědnost jsou strany téže mince. Vše, co děláme, má své důsledky, za které musíme převzít odpovědnost.

Svoboda jako prožitek

Děti seznámíme s tím, co jsou radostné prožitky spojené s pocitem svobody, kdy člověk není ničím omezován a má možnost autenticky prožít své vlastní já. Aby dítě bylo schopno si představit konkrétní prožitek hodnoty svobody. Např.:

- svoboda je, když běhám jen tak po louce
- svoboda je, když sedíme spolu s kamarády u ohně a díváme se do plamenů
- svoboda je, když bez obav mohu říct, co si myslím, a nikdo mě za to netrestá, nekárá

Svoboda jako odpovědnost

Ruku v ruce se svobodou jde také odpovědnost. Odpovědnost za své skutky a svá rozhodnutí. Co udělám, co řeknu, má následky. Prožití dopadu přirozeného důsledku mé činnosti je při chápání odpovědnosti zásadní. Jedna z obtíží moderní společnosti spočívá ve složitosti našich institucí a společenských vztahů vůbec. To znesnadňuje člověku rozpoznat a prožít dopady svých vlastních rozhodnutí a dostat tak jasnou zpětnou vazbu. Proto je důležité, aby děti skrze hru prožily, že svoboda je obrovský dar, který však také něco stojí a má svoji hodnotu. Svoboda nesmí být zneužívána. Dětem je možné toto sdělit v podobě pravidel a příběhů, které je učí, že mají svoji hlavu, sílu a moc o věcech rozhodovat a ovlivňovat je. Učí se taky sdělovat své pocity a názory. A nemusí k tomu používat fyzickou sílu, křik, vztek, lži. Děti postupně k odpovědnosti dospívají. Přes jednoduché praktické

situace po složitější konání.

2. Smělost prozkoumat svět

Dětem umožňujeme zkoumat svět plný darů a krás života. Učíme je říkat, co si doopravdy myslí, i když to není v souladu s tím, co si myslí ostatní. Dáváme jim pocit bezpečí, díky kterému mohou vykročit do prostoru, ze své komfortní zóny. Vedeme je k odhodlání dělat věci tak, jak je cítí, a zároveň klademe důraz na to, aby uměly své činy obhájit a odůvodnit. Důležité je prozkoumávat a objevovat nové věci, hledat krásné momenty v každém dni a umět se z nich radovat. Děti učíme umění koukat na svět pozitivně, spíš než hledat nejisté přístavy bezpečí.

Umění vykročit do nejistoty! Snažíme se, aby děti zažily pocit vlastní síly, schopností, že i ony mohu něco dobrého udělat a změnit. Děti ve školce vidí výsledky, že jejich snaha a smělost má smysl.

3. Upřímnost, pravdomluvnost a zdravá důvěra

Dětem umožníme žít hodnotu jasných vztahů založených na otevřené komunikaci, kdy si navzájem lidé mohou věřit. Pochopí tak hodnotu řeči, kterou jsme obdarováni, a jak moc svojí řečí můžeme pomáhat nebo zraňovat. Je velmi důležité, aby děti skrze hru a své vlastní vazby prožily, jak je pravdomluvnost důležitá, a jak lež ubližuje. Pochopily, co je pomluva, a nesměšovaly lež s fantazií. Cestou je úcta ve vzájemných vztazích, empatie vůči druhému, prostor bez obav říkat pravdu.

3. 4 Organizace vzdělávání

Děti jsou do LK Medlánka přijímány ředitelkou školy a týmem pedagogů.

Kritéria pro přijetí dítěte do LK Medlánka jsou vždy vyhlášeny při zápisech na

www.skolkamedlanka.cz

Termín přijímacího řízení stanoví ředitelka školy. Přijímací řízení probíhá v souladu se Školním řádem LK Medlánka. O přijetí dítěte do LK Medlánka rozhodne ředitelka školy a tým pedagogů.

LK Medlánka má jednu třídu o 17 dětech, které se věnují 2 pedagogové.

Třída je věkově heterogenní.

Rytmus roku

Rytmus roku vychází přirozeně z dění a koloběhu v přírodě. Ve Školním vzdělávacím programu LK Medlánka navazujeme na lidové tradice spojené s děním a koloběhem v přírodě. Též začleňujeme tematické celky vycházející z environmentální výchovy a Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Děti tak prožívají delší tematické celky sestavené z her, písniček, říkadel, pohybových aktivit, tvoření a aktivit zaměřených na poznání.

Režim dne

- **8:00 – 9:00** – příchod dětí do klubu, hry a činnosti dle vlastní volby, spolupráce s pedagogem
- **9:00 – 10:00** - ranní přivítání, zpěv, pohyb, tanec, zopakování pravidel klubu a pravidel v přírodě, dopolední svačina – odehrává se dle počasí buď v LK Medlánka nebo mimo klub
- **10:00 – 12:00** cesta na předem domluvené stanoviště, vyprávění a dramatizace pohádek a příběhů, vedená a volná činnost ve volné krajině, návrat do klubu, prospěšná činnost v LK Medlánka
- **12:00 – 13:00** – hygiena, předobědový rituál, oběd
- **13:00 – 13:15** - vyzvedávání dětí
- **13:00 - 14:00** - odpolední odpočinek dětí
- **14:00 - 16:00** - předškolní příprava starších dětí, volná hra, kroužek angličtiny, rukodělné tvoření/zpěv, závěrečné shrnutí dne
- **15:00 – 15.30** - odpolední svačina dětí

- **16:00-16:30** - společný úklid, vyzvedávání dětí, odchod dětí i rodičů
- **16:30-17:00** - úklid klubu pedagogem

Výčet činností ve třídě:

- **Cílená nabídka pedagoga:** dětem jsou nabízeny hry, básničky, pohybová říkadla, písničky (i s hudebními nástroji), tvořivé aktivity, práce na pozemku, práce s knihami a didaktickými pomůckami, četba atd., které se většinou odehrávají na pozemku školy.
- **Volná hra dětí:** je nedílnou součástí přirozeného rozvoje osobnosti u dětí předškolního věku. Děti u ní mají možnost rozvíjet cílové kompetence. Pro volnou hru v LK Medlánska je vymezen ranní čas při předávání dětí, doba během pobytu v přírodě a odpoledne po odpočinku či předškolní přípravě.
- **Environmentální výchova:** pedagog dětem nabízí aktivity, jež mají dětem pomoci v chápání přírodních dějů, poznávání přírody a přirozené provázanosti dění. V Medlánsce se převážně odehrává během pobytu dětí v přírodě a rovněž během cílených aktivit, které jsou tematicky zaměřené na environmentální výchovu na pozemku v zahradě.
- **Kroužky:** v Medlánsce probíhají odpolední kroužky, každý rok se sestavuje nabídka individuálně.
- **Předškolní příprava:** v Medlánsce probíhá denně jak v rámci dopoledního programu, tak v odpolední fázi. Cílená předškolní příprava u stolu (2x týdně 45 minut), kdy se u předškolních dětí pedagogové soustředí, mj. na základě pracovních listů, o dosažení školní zralosti, obsahuje grafomotorická cvičení pro rozvoj jemné motoriky, předmatematickou výchovu pro uchopení základní matematické představivosti, základní znalost abecedy a čísel, čtenářskou pregramotnost, logopedická cvičení, znalost barev a rozvoj logického myšlení.
- **Mimoškolní aktivity:** děti v Medlánsce nejsou fixovány pouze na prostředí areálu klubu a bezprostřední okolí. Součástí vzdělávací nabídky v každém měsíci bývají i aktivity, které rozvíjejí i kompetence činnostní a občanské. Jsou to například návštěvy divadla, planetária, zoologické zahrady, dílny či farmy.
- **Tvořivé prostředí:** součástí vzdělávací nabídky je i tvořivé prostředí jako pískoviště se skluzavkou, ohniště, manipulační koutek polytechnické výchovy, bylinkové a zeleninové záhony, broukoviště a úkryt pro zvěř, dřevěné hračky a deskové hry v interiéru chatky.
- **Zaměření na sebeobsluhu a základní lidské návyky a dovednosti:** každodenní pobyt venku si klade vyšší nároky na samostatnost a sebeobslužnost dětí. Tyto kvality se také snažíme u dětí cíleně rozvíjet. Jedná se především o oblékání, svlékání, hygienu dětí, oplachování nádobí po obědě, manipulaci s batůžkem a se svačinou, úklid hraček atd.
- **Slavnosti:** jsou jedním ze specifíků našeho lesního klubu. Slavnosti jsou součástí měsíčního programu. Jsou také motivačním prvkem každodenních aktivit dětí, zdrojem radosti při společných setkáních vedení, rodičů, dětí a pedagogů LK Medlánska.
- **Medlánsčata:** adaptační dopolední kroužek pro zájemce o docházku do LK Medlánska, kdy si zájemce může „vyzkoušet klub na nečisto“, aby pak jeho adaptace ve školce proběhla snáze.

3.5 Řízení Lesního klubu Medlánska

Řízením LK Medlánska je pověřena ředitelka. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny skrze pracovní náplně v Pracovním řádu a školním a provozním řádem. Je vytvořen funkční informační systém uvnitř i navenek LK Medlánska.

Každý nový zaměstnanec je předem se všemi řády seznámen.

Vnitřní informační systém – mezi zaměstnanci:

- Pravidelné schůzky zaměstnanců – pedagogické porady 1x za měsíc
- Schůzky se zřizovatelem, schůze Výkonné rady – min. 2x do roka
- Individuální konzultace – kdykoliv
- Evaluace interní, externí – interní 1x za měsíc, externí 2x do roka

Vnější informační systém – komunikace s rodiči:

- Nástěnka
- Elektronická pošta
- Společná setkání s rodiči – rodičovské schůzky – 1x za 2 měsíce
- Individuální povídání, konzultace s pedagogy – kdykoliv
- Schůzka nad Plánem pedagogické podpory
- Webové stránky, Facebooková skupina
- Společné slavnosti klubu, brigády – neformální setkávání s rodiči

3. 6 Personální a pedagogické zajištění

Ředitelka LK Medlánka (statutární orgán školy): Šárka Nekudová

Zástupkyně ředitelky: Zuzana Dolinay

Učitelé: Zuzana Dolinay, Jiří Vinklář, Petra Hanušková, Lucie Koňářiková

Zaměstnanci fungují dle **Pracovního řádu spolku Frank Bold Kids z.s.**

Učitelé se vzdělávají, dostávají nabídku kurzů a seminářů. Dále dostávají příspěvek na sebevzdělávání od zaměstnavatele. Příspěvek na stravné. Příspěvek na penzijní připojištění.

Konkrétní plán dalšího vzdělávání pedagogů obsahuje dokument **Minimální preventivní program**, který je přílohou č. 1 Školního vzdělávacího programu LK Medlánka.

3. 7 Spoluúčast rodičů

Chod LK Medlánka by se neobešel bez spolupráce s rodiči dětí.

Komunitní způsob fungování klubu je nedílnou součástí její udržitelnosti. Zároveň spolupráce a dobré vztahy s rodiči vytvářejí kladné prostředí pro výchovu dětí.

Dobré vztahy mezi pedagogy a rodiči dětí jsou vystavěny na základě spolupráce a možnosti společných prožitků (společné kroužky s rodiči, rodičovské schůzky, měsíční slavnosti, brigády atd.). Rodiče dětí se mohou podílet na chodu a organizaci klubu (spolupráce na brigádách, materiální výpomoc, dotace, příprava slavnosti, narozeniny dětí, organizace spoujízdy atd.) Nabídka možné výpomoci se nachází na webových stránkách LK Medlánka v Aktualitách a na Facebooku.

Rodiče dětí jsou pravidelně informováni o dění v LK Medlánka e-mailem, informacemi vyvěšenými na webu nebo Facebooku, především však formou rodičovské schůzky.

Rodič dítěte má právo projevit jakékoliv připomínky k chodu klubu, rodič dítěte má právo svými náměty a nápady přispívat k obohacení výchovného programu.

Rodiče dětí se mohou informovat o cílech, zaměření, formách a obsahu vzdělávání vycházejících ze Školního vzdělávacího programu LK Medlánka a informovat se o výsledcích vzdělávání dítěte a případně projednat podstatné připomínky k jeho vzdělávání.

Záležitosti spadající do kompetence pedagoga řeší rodič s pedagogem. V případě, že jde o záležitost, o které je třeba informovat vedení LK Medlánka, obrací se rodič na zástupkyni ředitelky, nebo na

ředitelku.

Provozní záležitosti řeší rodiče se zástupkyní ředitelky a ředitelkou.

Rodičovská schůzka: Program setkání připravuje ředitelka LK Medlánska spolu s rodiči, každý může do předem stanovené doby doplnit svá témata. Pozvánku s programem rozesílá LK Medlánska rodičům dětí nejpozději 2 týdny předem e-mailem.

Rodiče jsou povinni se pravidelných setkání účastnit z důvodu zajištění oboustranné informovanosti a spokojenosti.

Rodičovská schůzka se odehrává přibližně 1x za 2 měsíce, většinou ale dle potřeby.

Měsíční slavnost: Několikrát do roka se koná společná slavnost klubu, dětí a rodičů dětí, kde děti seznamují rodiče s vlastní prací v LK Medlánska za dané období. Vychází z přírodních cyklů, lidových tradic a svátků a navazuje na tematické vzdělávací celky lesního klubu.

4. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A DĚTÍ NADANÝCH

LK Medlánska při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných vychází z paragrafu 16 odst. 9 školského zákona a paragrafu 17 školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Poskytování podpůrných opatření I. stupně se bude odehrávat s využitím plánu pedagogické podpory, který bude vytvořen vždy individuálně na míru daného dítěte v kolektivu pedagogů.

Poskytování podpůrných opatření II. - V. stupně bude navázáno na spolupráci s Pedagogicko-psychologickými poradnami v Brně a na sestavení individuálního vzdělávacího plánu dítěte.

V případě, že bude dítěti přiznán Pedagogicko-psychologickou poradnou asistent pedagoga či osobní asistent, tak Lesní klub jako spolek, který není školským zařízením, nemůže čerpat podpůrné finanční prostředky z krajského rozpočtu České republiky na podpůrná opatření a tudíž nemůže zajistit odpovídající vzdělávání dítěte s tímto přiznaným podpůrným opatřením.

Stejně tak u dětí nadaných budeme poptávat posouzení dítěte Pedagogicko-psychologickou poradnou a spolupráci na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu. Opět v případě potřeby asistentů nebudeme moci tuto službu zajistit.

Doporučené kontakty na odborníky:

Pedagogicko - psychologická poradna Brno

Rozdělovník na <http://www.pppbrno.cz/>

Je třeba volat kontaktní telefon, dle místa bydliště si Vás přiřadí do konkrétní poradny.

- Sládkova 1309/45, 613 00 Brno-sever, **Telefon: 548 526 802, 723 252 765**
- Kohoutova 1512/4, 613 00 Brno-sever, **Telefon: 545 223 379-80, 604 805 731**
- Hybešova 15, 602 00 Brno, **Telefon: 543 426 080, 731 658 683**
- Lomená 44, 617 00 Brno, **Telefon: 541 424 580-9, 725 520 038**
- Lomená 44, 541 424 580-9, 725 520 038
- Zachova 1, **Telefon: 543 245 914-16, 731 658 684**

Edial centrum s.r.o.,

Palackého třída 33, 612 00 Brno Královo Pole

<https://www.edial.cz/>

Neurovývojové diagnostické centrum. Diagnostikuje děti dle metody Red Tulip doktorky Marjy Volemanové (<http://red-tulip.cz/>) založené na přetrvávajících primárních reflexech. Cvičením cca 10 min denně lze tyto reflexy odstranit a různé potíže dětí tím vyřešit.

Velmi dobrá zkušenost od rodičů. Kdo řeší školní zralost a případně podporu, tak rozhodně doporučuji, rodičům to pomohlo se rozhodnout a vyjasnit si, na co dítě má, nemá atd.

Webové stránky k nadaným dětem od FSS - www.nadanyprvnacek.cz

www.nadanedeti.cz

ADHD děti:

Centrum pro rodinu a sociální péči

Biskupská 280/7, Brno

Šešulková Alena alena.sesulkova@crsp.cz

<https://www.neklidne-deti.cz/programy/poradna-v-klidu-o-neklidu/>

- Možnost domluvit si individuální konzultaci

Klinický logoped Mgr. Jan Dezort www.dobralogopedie.cz

tel.: 607 802 822 email: info@dobralogopedie.cz

Josefská 425/25 Brno

Mgr. Marie Jurenová – logopedka – je skvělá a poradí si i s náročnými dětmi

tel.: 778111775

PaedDr. Dana Švandová klinická logopedie, s.r.o.

Banskobystrická 984

62100 Brno

tel.: +420 736 682 653

tel.: +420 736 682 653, 604487573

e-mail: d.svandova@email.cz

tel: 549 245 072

Mgr. Lenka Kružiková

tel.: 604 487 573

Doporučení psychologové, kteří pracují s dětmi:

manželé Chalupníčkovi: <http://www.psychologos.cz/psycholog-brno-centrum/>

Mgr. Igor Nosál, Ph.D. – 603 535 955

Ambulance klinické psychologie a psychoterapie, tř.kpt.Jaroše – Mgr. Soldán, PhDr. Pilát, Mgr. Hornová, MUDr. Janhuba a další – 545 211 947

Psycholožka a terapeutka Jolana Bucková – tel.: 773624829

Kdo řeší i vztahové věci, je možné se objednat na párovou terapii, ale je to zkušená i dětská psycholožka.

Kognitivně behaviorální psycholožka pro předškolní děti PhDr. Kateřina Bartošová Ph.D.,
tel.: 739 644 891

Dětská terapeutka Taťána Šimečková

Vackova 44, Brno Královo Pole.

<http://www.tanasimeckova.cz/>

tel. 733 519 261

Doporučuje etopedka Alena Laláková z Asociace lesních mateřských školek. Prý je skvělá a mimo jiné se specializuje na práci s dětmi po rozvodu/rozchodu rodičů. Ale nejen to.

Práce s dospívajícími, ideálně v kontextu rodinné terapie, obzvlášť když jde o problémy typu drogy, závislosti – viz <http://nepustil.narativ.cz/> Psycholog Pavel Nepustil

Stránka Jihomoravského kraje, kde jsou všechna různá centra pomoci rodičům napříč spektrem. Je to elektronický katalog: <https://socialnisluzby.kr-jihomoravsky.cz/>

Materiál České školní inspekce, kde ČŠI nahradila termín "problémové" dítě za "náročné" dítě. Myslím, že je to velmi dobře a stručně a jednoduše zpracovaný materiál, který i Vám rodičům může pomoci, když některá chování dítěte vnímáte jako náročné.

https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2021_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Metodicke-doporuceni_pristupy-k-narocnemu-chovani_11-10-2021.pdf

5. VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

LK Medlánka navštěvují děti zpravidla od tří let.

LK Medlánka může přijmout i dítě mladší 3 let. Předchází tomuto přijetí důkladné poznání dítěte a jeho schopností v rámci adaptačního programu Medlánčata a v rámci zkušebních dní LK Medlánka.

6. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

6.1 Zaměření LK Medlánka

Lesní klub Medlánka se ve svém pedagogickém pojetí inspiruje **konceptem lesních mateřských škol (LMŠ)**, proto děti tráví většinu času venku v přírodě za každého počasí. Příroda se svojí proměnlivostí a situace vzniklé při pobytu v ní, se tak stávají nevyčerpatelným zdrojem vzdělávací nabídky, která děti rozvíjí v jejich celistvosti. Ve srovnání s jinými mateřskými školkami je pro lesní kluby typické nezatažování dětí klasickými hračkami. Děti mají k dispozici pracovní náčiní jako například kolečka či motyčky, ale nejčastěji ke svým hrám využívají materiál, který jim nabízí sama příroda (klacíky, členitost terénu, potůček, přírodniny atd.). Tím jsou děti odkázány mnohem více samy na sebe, na vlastní schopnost tvořit, schopnost imaginace, sociální dovednosti a samostatnost, které se v takovém prostředí rozvíjejí mnohem snadněji.

Cílem LK Medlánka je vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR). Při VUR jde do popředí ke klíčovým kompetencím „*etika (být spravedlivý, empatický, ohleduplný), provázanost (vidět a žít celostně a v harmonii, chránit rozmanitost) a inovativnost (předvídat následky, aktivně se zapojovat do řešení)*“ (Valkounová, 2016 [online], s. 5). Pro celoroční častý pobyt s dětmi v přírodě je ideální metoda **situačního učení**. Pedagogové v LK Medlánka věnují plnou pozornost aktuálním činnostem a případným otázkám dětí a podporují zájem dětí o věc. Vedou děti k hledání řešení a odpovědí, schopnosti přijmout inovativní řešení, a umění poučit se z chyb. Dítě je pak zdravě sebevědomé,

vnímavé ke svému tělu, okolí, světu, umí naslouchat a pozorovat. Dokáže se o sebe postarat, zná své schopnosti, umí řešit situace a ví, jak se dostat do pohody, umí vyhodnotit rizika, bezpečně riskovat a je připraveno i do života nepěkného, zlého, nespravedlivého tak, že si v sobě nese to pěkné, šťastné a krásné.

Další metodický prvek VUR, který Valkounová (2016 [online]) uvádí, je **neformální učení neboli učení z okolí**. Děti se učí stále, ne pouze ve chvílích plánovaného (formálního) učení. V LMS se velmi osvědčilo **transformální učení** neboli učení u zdroje. Znamená to pozvat si do školky odborníka na dané téma a nechat ho hovořit o problematice s dětmi spolu s praktickými konkrétními ukázkami. Pomáhá to budit v dítěti respekt k novým cizím věcem a lidem. Může jít o rodiče, souseda, známého apod. (Valkounová ve Sborníku lektorských textů a metodických listů Průvodce dětí světem, 2016 [online]).

Při své práci se pedagogové LK Medláňka snaží vědomě předávat hodnoty, které jsou jim blízké. Hodnoty ŠVP LK Medláňka často vychází z **Intuitivní pedagogiky**, která je považována za alternativní pedagogický proud. Kraemer (ve Sborníku lektorských textů a metodických listů Průvodce dětí světem, 2016 [online], s. 22) tvrdí, že „*poměrně rozšířený je názor, že intuitivní pedagogika je ve skutečnosti určitá lepší alternativa k waldorfské pedagogice. Ve skutečnosti se nejedná o alternativu, spíše o prohloubení waldorfského impulsu, nebo dokonce návrat k pramenům waldorfské pedagogiky*“. Intuitivní pedagogika vychovává ke svobodě. Takto vychovávat tedy může pouze ten člověk, který má ukotvenu svoji vnitřní svobodu. Z tohoto důvodu jsou na pedagoga LK Medláňka kladeny takto specifické nároky týkající se jejich osobnosti, nejen vzdělání.

Každodenní pobyt dětí v přírodě nás pedagogy přirozeně nutí sáhnout ke zdroji inspirace, kterým je **environmentální výchova**. Děti jsou skrze hry či apel pedagoga přirozeně vedeny k hlubší vnímavosti vůči přírodním dějům a tím k uchopení jemných zákonů, ze kterých je přírodní dění utkáno. U dětí se tak zcela nenásilnou formou utváří pozitivní vztah k přírodě a také touha ji chránit, což je jeden z hlavních cílů environmentální výchovy.

6.2 Metody a formy vzdělávání

LK Medláňka se řídí publikací, kterou vydala v roce 2016 LMS Šýkorka, „**Metodika environmentální výchovy s prvky výchovy k demokracii pro předškolní vzdělávání v prostředí lesní mateřské školy**“, kde vytvořila vlastní metodiku reflektující teoretickou i praktickou stránku environmentální výchovy a výchovy k demokracii v předškolním vzdělávání. Tato metodika tak popisuje teoretická východiska vycházející z aktuálního vědeckého poznání vztahu k přírodě. Dále se snaží najít a představit možné metody, jak přemýšlet o aplikaci prvků a dosahování cílů výchovy k demokracii a environmentální výchovy. A v neposlední řadě výše zmíněné dává do kontextu dítěte v předškolním věku. Vše je vystaveno na základě **Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání MŠMT**.

Na základě výše popsané metodiky a na **podkladě Intuitivní pedagogiky** vznikl Školní vzdělávací program LK Medláňka **se zaměřením na environmentální výchovu a výchovu k demokracii pro předškolní děti, který je ukotven na 3 základních hodnotách: svoboda (odpovědnost), smélost, upřímnost**. Vzdělávací program i metodická východiska tak vychází ze zkušenosti právě z prostředí lesní mateřské školy.

Pedagogové ve svém přístupu k dětem využívají zásad **Respektovat a být respektován**. Děti jsou vnímány v komunikaci a společném rozhodování jako partneři, kteří se mohou na společném rozhodování podílet. Spolu s dětmi jsou utvářeny aktivity. Každý má prostor vyslovit svůj názor. Ale také se učíme naslouchat a respektovat názor či postřeh druhého. Děti se za podpory pedagoga učí důstojně zvládat konfliktní situace. Pedagog je průvodcem dítěte na jeho cestě za poznáním. Mnoho aktivit vzniká na základě impulsů, se kterými děti přicházejí. Pedagog je pouze dále rozvíjí a pomáhá je uchopit v širším rámci. Jeho cílem je probouzet aktivní zájem dětí a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a pozorovat. Pedagog se stává iniciačním a motivačním prvkem ve skupině

nikoliv tím, že by úkoloval, ale tím, že utváří vhodné prostředí a činnosti.

Další metodou, která přirozeně vyvěrá z přírodních podmínek lesní mateřské školy, je **prožitkové učení**. Dětem nejsou předávány hotové informace, hračky, názory, postoje atd. Dítě dochází k vlastním závěrům na základě prožité zkušenosti. Vše okolo si může ohmatat, prožít, zakusit (samozřejmě v rámci pravidel bezpečnosti) a tím si utvářet reálnou představu o možnostech okolního světa.

Díky intenzivnímu pobytu v proměnlivém přírodním prostředí jsou děti mnohem více konfrontovány s různými předvídatelnými a i nepředvídatelnými situacemi, a to nahrává k tzv. **situačnímu učení**. Reálné situace vzniklé během pobytu v lese dávají dětem možnost rozšiřovat svoje sociální dovednosti. Uvědomovat si vlastní možnosti a tím rozvíjet schopnost jednat a hledat smysluplná řešení. Pedagog se jim v tomto procesu stává oporou a průvodcem.

Tak jak je popsáno výše v kapitole 6.1 plně ve školce aplikujeme **neformální učení neboli učení z okolí**, kdy se děti učí stále, ne pouze ve chvílích plánovaného (formálního) učení a rovněž **transformální učení neboli učení u zdroje**. Především předškolní příprava, tak jak ji známe tzv. „od stolu“ v LK Medlánska probíhá v průběhu celého dne, nejen u stolu s pracovními listy.

Distanční vzdělávání

Dle novely školského zákona platí povinnost zajistit povinné předškolní vzdělávání i v čase nařízeného uzavření školy nebo karantény, a to na dálku.

Pro předškolní věk jsou osobní kontakt a zkušenosti všemi smysly nenahraditelné. Situační učení a volná hra jsou základní formou vzdělávání v LK Medlánska. Pomocí médií jako je telefon a obrazovka počítače lze předat jen část zkušenosti v procesu učení. Vzdělávání na dálku je proto velkou výzvou, kterou však lze společnými silami dobře projít. Pro zajištění kvalitního výchovně vzdělávacího procesu v době, kdy není možné vzdělávat se společně venku, uděláme nejvíce tím, že připravíme kvalitní podklady pro rodiče, budeme s nimi pravidelně řešit jejich otázky a zkušenosti a podpoříme je v udržení častého kontaktu dětí s přírodou. Podporu potřebuje také tým školky.

Asociace lesních mateřských škol (ALMŠ) proto zpracovala manuál pro učení na dálku, ve snaze ujasnit si prakticky tuto povinnost v prostředí LMS s názvem **Metodika k přípravě manuálu pro distanční vzdělávání dětí v lesních MŠ a klubech**. <https://www.lesnims.cz/aktuality-na-uvodni-strance/vzdelavani-na-dalku-v-lesnich-skolkach.html>

V manuálu je mnoho tipů na doma, co můžete s dětmi dělat, rovněž tipy aktivit na ven, najdete tam i odkaz na YouTube kanál, kde jsou namluvené pohádky, meditace pro děti, písničky atd.

Metodika vychází z doporučení MŠMT Principy a zásady úspěšného vzdělávání na dálku, Metodické doporučení pro vzdělávání distančním způsobem a Doporučené postupy pro školy v období vzdělávání na dálku a Tematické zprávy ČŠI.

Cílem Metodiky je, že v ní záměrně nedoporučujeme online vzdělávání na dálku, nepodporujeme statické sezení dětí u obrazovek, viz doporučení WHO. Předškolní dítě intenzivními vizuálními podněty vyčerpává pozornost, vizuální dvourozměrné podněty nemohou nahradit přímou zkušenost potřebnou k učení, sedavý způsob života se ukazuje jako riziko pro zdravý tělesný vývoj a riziko obezity, které ve vyspělých zemích výrazně stoupá. Z jarního průzkumu roku 2021 mezi členy ALMŠ vyplynulo, že nejdůležitější pro přežití a dobré zvládnutí změn je komunita rodičů. Při přípravě podkladů týmu ke vzdělávání dětí na dálku proto ALMŠ doporučuje průběžně mluvit s rodiči, co by potřebovali, a jakou formou můžete zůstat v kontaktu.

7. VZDĚLÁVACÍ OBSAH „Cesty do minulosti a kolem světa“

Vzdělávací obsah našeho ŠVP je zpracován do podoby integrovaných bloků (dále i tematické celky), které jsou stavebními kameny vlastní vzdělávací nabídky pedagogů a rámcem při přípravě třídního vzdělávacího plánu. Pedagogové mají možnost pojmout témata volně a individuálně, avšak vzdělávací obsah vede k naplnění uvedených kompetencí.

Základní hodnoty, které předáváme dětem:

- Upřímnost
- Smělost
- Svoboda a odpovědnost

Zvolená témata se liší rozsahem, přičemž „Cesty do minulosti a kolem světa“ je koncipována jako výchozí. Uplatňuje se zde v největší míře individualita pedagogů, jejich fantazie, kreativita a morální hodnoty, které předávají dětem. Integrované bloky na sebe svým obsahem vzájemně navazují, doplňují se, mohou se prolínat a přecházet plynule jeden do druhého. Některé prvky se v různých integrovaných blocích opakují a dítěti se znovu připomínají. Tím, že se dítě setkává s důležitými principy opakovaně a v nových souvislostech, se učí vidět věci z různých úhlů pohledu, a také si lépe fixuje žádoucí modely chování (například nenásilné řešení konfliktních situací).

Přehled tematických celků LK Medlánka:

- **Cesta do minulosti a kolem světa** – hlavní blok, rozsáhlá témata se zaměřením na historii, zoologii, kulturu a geografii, časový rozsah jednoho bloku 6-12 týdnů, v průběhu školního roku je jich několik a nemusí na sebe tematicky navazovat
- **Příroda kolem nás** – klíčový blok pro lesní klub a aktivity v přírodě, prolíná se výrazně do hlavního tématu. Jako primární blok je zařazován nárazově, ale pravidelně, a to v rozsahu 1-2 dnů v měsíci
- **Život v Medlánci** – porozumění místu a pravidlům, samostatný blok 4týdenní, typicky zařazovaný na začátek školního roku a opakovaný po prázdninách, po delším volna nebo v případě potřeby
- **Svátky a tradice** – při příležitosti jednotlivých svátků a slavností.
Uvedený časový rozsah je orientační a může být přizpůsoben podle aktuální potřeby.

7.1. Cesty do minulosti a kolem světa

Charakteristika:

Dny a aktivity ve školce jsou propojeny prostřednictvím dlouhodobějších tematických projektů, které trvají několik týdnů až měsíců a jsou zaměřené na historii, vesmír nebo reálné země a kontinenty a jejich obyvatele, kulturu a přírodu. Svě místo zde má jak fantazie, tak reálné postavy a fakta z historie, zoologie, geografie, antropologie atd. Hlavním pojícím prvkem celého bloku je příběh, báj, pověst či pohádka, ale nejde pouze o vyprávění příběhu, děti jsou aktivně zapojovány do jeho děje, ovlivňují ho a s pedagogem spoluvytváří. Příběh se stává tématem pro hry, výtvarné, hudební a dramatické tvoření, připravování pokrmů i objevování nových míst v okolí Medlánky. Prostřednictvím příběhu, který děti prožívají velmi živě, si ujasňují pojmy jako pravda a lež, svoboda, odvaha, spravedlnost, odpovědnost, pomoc druhému...

Jako hlavní tematický celek Cesta do minulosti a kolem světa často zahrnuje i cíle, výstupy a kompetence i ostatních tematických celků.

Téma si volí pedagog sám, do června 2020 proběhla například tato témata:

- Putování cestovatele Jirky do pralesů Jižní Ameriky
- Zpráva z doby ledové
- Na vlnách s piráty (téma otroctví, svobody a pirátství)
- Dobrodružství ve starověkém Egyptě (pomoc s pohřbíváním faraona)
- Ze zakletých svitků (středověk a čarodějnice)
- Zmizení bílého sluněte (Indie)
- Africkým pralesem
- Vesmír a emoce
- Ve spárech démonů (záchrana Pohádkové říše pomocí poražení 5 démonů - Chamtivost, Netrpělivost, Rozmlsanost, Agrese a Lenost)
- Děti prerie (severoameričtí indiáni a konflikt s bílými zlatokopy)

Cíle:

- Osvojení si základních lidských hodnot (úcta, odvaha, spravedlnost, citlivost, přátelství, láska apod.)
- Rozvoj emoční inteligence
- Rozvoj sociálních dovedností
- Rozvoj fantazie
- Seznamování s archetypy
- Schopnost smysluplně pochopit a převyprávět příběh a diskutovat o něm
- Vytvořit kladný vztah k příběhům, pohádkám, pověstem a vyprávěním
- Aktivní naslouchání
- Rozvoj slovní zásoby, správné užívání rodného jazyka
- Podpora tvořivosti a zručnosti dětí
- Seznamování se se světem za hranicemi našeho města a státu

Dílčí záměry:

- Děti chápou pojmy dobro a zlo, odvaha, svoboda a dokážou je v situacích pochopit a pojmenovat
- Orientují se v emocích svých i druhých, dokáží prožívané emoce pojmenovat a vnímat
- Děti dokáží o situaci v příběhu diskutovat, navrhnout řešení, vymýšlet vlastní postupy
- Děti vyjadřují svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech i ve slovních výpovědích
- Děti znají základní informace o historických obdobích, která prostřednictvím příběhů navštívily (historická pregramotnost)
- Děti se orientují v názvech zemí, se kterými se ve školce seznámily, s mapou, s různými etniky i zoogeografickými oblastmi (zeměpisná pregramotnost)
- Děti chápou odlišnost jiné země nebo historické epochy, a tudíž jiné kultury, zvyků, tradic

Děti mají vztah k výtvarné, hudební a dramatické tvorbě, jsou manuálně zručné a umí k výrobě předmětů používat různé i méně používané nástroje (pazourkový nůž, jehla, děrovačka na kůži, kleště...) a materiály (kůže, bahno, těstoviny, dřevo, drát, kameny, lepenka...)

Co dětem nabízíme:

- Vyprávění příběhu s využitím vlastní tvorby s výtvarnými, hudebními a dramatickými prvky
- Spolupodílení se a tvorba vlastního příběhu, rozhodování o ději a osudu postav v příběhu
- Práce s časovou posloupností
- Přibližujeme prostřednictvím příběhu mravní hodnoty
- Aktivity podněcující rozvoj fantazie a kreativitu, tvoření a manuální zručnost

- Aktivity na rozvoj emoční inteligence
- Informace o jiných historických epochách, zemích, kulturách, přírodních oblastech

Směřování ke kompetencím:

Kompetence k řešení problému

- Dítě chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- Zkouší alternativy řešení, nebojí se chybovat, v případě neúspěchu hledá nové řešení a snaží se o nápravu

Komunikativní kompetence

- Dítě se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) a využívá svůj potenciál k tvorbě
- Má rádo příběhy a umí se do nich vžít
- Dítě se umí při poslouchání zklidnit a naslouchat vypravěči i ostatním dětem
- Dítě umí převyprávět příběh svými slovy a rozvíjet ho
- Dítě se nebojí vyjádřit svůj názor a obhájit ho
- Dítě respektuje názory ostatních

Sociální a personální kompetence

- Dítě se samostatně rozhoduje a uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- Projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- Spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou
- Dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Občanské kompetence

- Dítě se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené okolnímu dění
- Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

- Ví, co je v souladu se základními lidskými a morálními hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- Spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- Uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- Ví, že není jedno, v jakém životním prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- Dítě si váží živočichů a rostlin a uvědomuje si, že planetu sdílíme s dalšími živými tvory a chápe, že fungující přírodní ekosystémy jsou podmínkou pro život na Zemi

7.2 Příroda kolem nás

Tematický celek je z podstaty našeho lesního klubu velice obsáhlý, ovšem proměnlivý dle rozmarů hlavní aktérky - přírody. Obsahuje témata zaměřená na ekosystémy, jednotlivé rostliny, živočichy a také proměny přírody v průběhu celého roku. Všechna podtémata jsou zpracována tak, aby je děti měly možnost poznat na vlastní kůži, vnímat je všemi smysly, pozorovat je v přirozeném prostředí a porovnávat je mezi sebou.

Cíle:

- Navázání bližšího vztahu k okolí pomocí poznání a zážitku (zapojení všech smyslů)
- Rozšíření fyzické i psychické adaptace na proměnlivost přírody
- Posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- Vytváření základů pro práci s informacemi
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- Vytvoření povědomí sounáležitosti se světem

Dílčí záměry:

- Děti vnímají a rozlišují pomocí všech smyslů
- Děti jsou citlivé k živým bytostem, k přírodě i lidem
- Děti rozumí, že změny jsou přirozené a samozřejmé
- Děti pomáhají pečovat o okolní životní prostředí

Co dětem nabízíme:

- Na zahradě - cesta „od semínka po sklizeň“ a „od sklizně k semínku“, ovoce, zelenina
- V lese - ekosystém jako celek
- Na louce - ekosystém jako celek
- U vody - cesta „od pramene k moři“
- Na poli - žně, ekosystém jako celek.
- Hmyz a další drobní živočichové - jejich život a druhy, vývoj (vajíčko, larva, kukla, dospělec), důležitost pro náš život (včely, tvorba půdy...)
- Obojživelníci a plazi – jejich život, druhy, vývoj (pulci) a adaptace pro život

- Ptáci - jejich život, druhy, odlet/návrat, let, peří
- Savci - jejich život, druhy, stopy, člověk jako savec
- Domácí zvířata – zvíře jako přítel - psi – canisterapie, využití zvířat člověkem, etika zabíjení zvířat pro maso
- Bylinky - léčivé, jedovaté, další využití rostlin lidmi (oblečení, stavitelství, obilí...)
- Květiny - divoké, okrasné
- Stromy a keře - listy, pupeny, kůra, semena/plody, strom jako obydlí pro další živočichy
- Houby - jedlé, jedovaté
- Usínání přírody - zimní spáči
- Probouzení přírody - první kytky, mlád'ata

Příklad tematických celků realizovaných do léta 2020:

- Skřítek Ořešánek a jeho zahrada
- Jabloňová víla a Lesní čaroděj
- Skřítek Jesínek a podzimní příroda
- Život ve vysoké trávě (víla Rosněnka a skřítek Trávníček)
- Vesněnka a jarní květiny
- Vojta, Lucinka a zimní krmení ptáčků
- Vojta, Lucinka a soví příběh

Směřování ke kompetencím:

Kompetence k učení

- Dítě soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje
- Má elementární poznatky o světě přírody, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v přírodě, zná roční období a jejich charakteristiku
- Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.

7.3. Život v Medlánce

Charakteristika:

Přibližuje dětem každodenní aktivity a jejich průběh v LK Medlánce. Klade důraz na samostatnost, znalost a dodržování pravidel a komunikaci s ostatními. Přestože se nejedná o téma hlavní, jeho výstupy jsou základem pro veškeré další aktivity, výchovu a fungování v prostředí lesního klubu. Děti získávají vědomosti o vztahu nejen k sobě samému, ale i k ostatním dětem. Učí se, jak se chovat bezpečně a jak reagovat v krizových situacích.

Cíle:

- Seznámení se mezi sebou (děti znají jména svých pedagogů i kamarádů, učí se, jak se mají k sobě chovat, hledají pravidla soužití, snaží se je dodržovat)

- Seznámení se se zázemím (děti poznávají chatky, WC, zahradu, hrací centrum, zdroj vody apod. - učí se je účelně používat a starat se o ně)
- Seznámení se s okolím (děti se učí pravidlům pobytu vně klubu, poznávají místa v docházkové vzdálenosti od klubu)
- Poznáváme svoje silné a slabé stránky, svoje zájmy, preference, fyzické i psychické schopnosti, emoce. Učíme se s nimi pracovat

Dílčí záměry:

- Děti se orientují v prostoru klubu i okolí
- Děti se sami obslouží v osobní hygieně, při stolování, v oblékání/svlékání, v obouvání/zouvání apod.
- Děti se starají o své věci (batůžek, náhradní oblečení, nádobí apod.)
- Děti rozumí pravidlům
- Děti vědí, koho a jak v případě potřeby požádat o pomoc
- Děti se dokáží odloučit na určitou dobu od rodičů

Co dětem nabízíme:

- Představení průvodců LK a vysvětlení situací, ve kterých mohou dětem být oporou (situace modelujeme pomocí papírových postaviček dětí ve školce)
- Bezpečí a podpora při odloučení od rodičů (především na začátku docházky)
- Hry a aktivity podporující vzájemné seznámení, sbližování a kamarádství
- Průzkum pozemku klubu s vysvětlením pravidel pro jejich využívání
- Volná hra, komunitní kruh
- Využití piktogramů a dalším vhodných komunikačních forem pro podporu pravidel
- Výlety do přírody a města včetně cestování dopravními prostředky a návštěvy kulturních akcí
- Návštěvy sousedů
- Exkurze do složek záchranného systému

Příklad tematických celků realizovaných do léta 2020:

- Školková pravidla s vílou Rosněnkou a skřítkem Trávníčkem

Směřování ke kompetencím:

Kompetence k učení

- Dítě má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- Odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů

- Dítě si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

- Řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

Komunikativní kompetence

- Mladší dítě se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- Předškolní dítě ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

Sociální a personální kompetence

- Dítě se samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- Uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- Projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- Dítě chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- Dítě umí zaplnit svůj volný čas samostatně zvolenou aktivitou

Občanské kompetence

- Dítě se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- Dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- Zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění
- Dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolí

7.4 Svátky a tradice

Charakteristika:

Umožňujeme dětem prožívat oslavy a svátky, které v průběhu roku probíhají. Posilujeme tak propojenost s rodinou a širším okolím. Pomocí tematického celku se snažíme dát do života dětí, nás pedagogů, ale i rodičů povědomí o tradicích a svátcích, které se každý rok opakují a připomínají nám důležité principy lidství.

Cíle:

- Osvojení si základních lidských hodnot (úcta, odvaha, spravedlnost, citlivost, přátelství, láska apod.)
- Pochopení základů naší kultury.

- Seznámení se svátky a tradicemi v koloběhu roku.
- Posílení vztahů mezi pedagogy, dětmi a rodiči.
- Posílení vztahů mezi školkou a veřejností.
- Rozvoj komunikativních dovedností.

Co dětem nabízíme:

- Moštovací slavnost v září nás vítá v novém školním roce a umožňuje nám si užít plody z naší zahrady (jablka a hrozny)
- Bramborová slavnost hravou formou děkuje za úrodu
- Světélková slavnost je symbolem světla a tmy, připravuje nás na zimu
- Vánoční slavnost je v Medlance především o vnímání zimy a tepla a radosti z obdarování druhých (dárky si dáváme navzájem, nenosí nám je Ježíšek)
- Masopust nám přináší veselí a radost (Masopustní veselí neorganizuje LK Medlánka, ale máme možnost se přidat ke slavnosti organizované LMŠ Sýkorka)
- Jarní maškarní slavnost bývá většinou zaměřená tematicky vzhledem k aktuálnímu programovému celku
- Jahůdková slavnost je oslavou prvních plodů a sladkosti života a tepla, slunce a blížícího se léta
- Speciální postavení má slavnost Předškolácká, na které se loučíme s budoucími školáky a přespáváme ve školce.
- Slavnost hadů, která je workshopem o hadech s ukázkou živých hadů, učí děti i jejich rodiče překonávat strach a nemít zbytečné předsudky
- Narozeniny – rituál při oslavě narozenin probíhá bez přítomnosti rodičů, pouze s pedagogy a dalšími dětmi

Směřování ke kompetencím:

Komunikativní kompetence

- Dítě komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; Chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou. Sociální a personální kompetence.
- Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

8. EVALUAČNÍ SYSTÉM

8.1 Evaluace dětí

Evaluace dětí probíhá na základě průběžného sledování dětí. LK Medlánka má **vypracovaný evaluační systém** sledování vývoje kompetencí a vzdělávacích potřeb dětí:

- pedagogové mají rozdělené děti, což je zaznamenáno v tabulce. Tyto děti pedagogové průběžně sledují
- záznamy o dětech lze zaznamenávat do Evaluačního archu dítěte
- o dětech pedagogové hovoří každý měsíc na pedagogické schůzce
- 2x do roka probíhá kolektivní evaluace dětí a zaznamenávání klíčových kompetencí dětí do Evaluačního archu a do Zhodnocení vývoje klíčových kompetencí.
- závěry jsou v případě potřeby předávány rodičům formou osobního sdělení. Osobní kontakt rodiče a pedagoga je vítaný, prostor pro rozhovor je vyhrazen v konzultačních hodinách pedagoga.

Přílohou č. 2 tohoto ŠVP LK Medlánka je Evaluační arch dítěte, jehož součástí je Desatero školní zralosti dle MŠMT a Zhodnocení vývoje klíčových kompetencí dítěte na konci školního roku.

8.2 Evaluace pedagogů

Interní evaluace pedagogů probíhá v rámci LK Medlánka průběžně, především na pedagogických schůzkách 1x za měsíc, kde hodnotíme naši práci. Zároveň také pravidelně na evaluačních schůzkách 2x do roka. Výstupem je zápis z evaluační schůzky. Zodpovědnou osobou za interní evaluaci je ředitelka.

V evaluaci pedagogů postupujeme dle **Etického kodexu pedagoga lesní MŠ** vypracovaného Asociací lesních mateřských LK Medlánka a dle tabulky **Sebehodnocení pedagoga**.

ETICKÝ KODEX PEDAGOGA LESNÍ MŠ

Pedagog ve vztahu k sobě

1. *Pedagog reflektuje své potřeby a pocity, je schopen je vyhodnotit a zpracovat.*
2. *Pedagog dbá o svůj osobnostní a profesní rozvoj, je si vědom motivů a smyslu své práce.*
3. *Pedagog o sebe pečuje ve všech rovinách.*

Pedagog ve vztahu ke kolegům

1. *Pedagog v rámci profesních kompetencí respektuje soukromí kolegů a jejich osobnostní odlišnosti.*
2. *Pedagog v rámci tvůrčí spolupráce týmu komunikuje otevřeně a uplatňuje metody konstruktivní kritiky.*
3. *Pedagog si je vědom hranice profesních a osobních vztahů v týmu.*

Pedagog ve vztahu k dětem

1. *Pedagog zná a reflektuje potřeby dětí, respektuje jejich individuální odlišnosti a vytváří bezpečný prostor s jasnými hranicemi, ve kterém otevřeně a srozumitelně komunikuje.*
2. *Pedagog vědomě umožňuje dětem bezpečně riskovat a pracovat s chybou.*
3. *Pedagog vědomě směřuje k celostnímu rozvoji potenciálu dětí, je vzorem k nápodobě.*

Pedagog ve vztahu k rodičům dětí

1. *Pedagog si je vědom hranic profesních a osobních vztahů s rodiči a zachovává mlčenlivost o důvěrných informacích rodiny.*
2. *Pedagog respektuje expertní roli rodiče k jeho vlastnímu dítěti a otevřeně a kompetentně s rodiči*

komunikuje o rozvoji dítěte.

3. Pedagog aktivně vytváří prostor pro spolupráci s rodiči.

Pedagog ve vztahu k instituci

1. Pedagog souzní a jedná v souladu s filosofií, pedagogickými východisky, cíli a metodami organizace.

2. Pedagog je nositelem udržitelného rozvoje, pečuje o společný prostor.

Pedagog ve vztahu k okolnímu prostředí

1. Pedagog reprezentuje svou práci v souladu s filosofií lesních mateřských škol.

2. Pedagog jedná v souladu s udržitelným rozvojem v sociální, ekonomické a ekologické rovině.

3. Pedagog užívá know-how členů Asociace lesních MŠ jen s jejich souhlasem.

Sebehodnocení pedagoga

Odpověď	Ano (daří se bez problémů)	Spíše ano (snažím se, ale ne vždy se daří)	Spíše ne (podaří se spíše občas)	Ne (nedaří se, mám problémy)
Počet bodů	1	2	3	4

Kritéria a ukazatele	3/12	4/12	5/12	6/12
Jednám se dětmi tak, že přihlížím k jejich individuálním potřebám (k předpokladům a možnostem, k osobnímu tempu, zájmům atp.)				
Dětem dostatečně naslouchám a snažím se jim rozumět.				
K dětem jsem vlídná a laskavá.				
Jsem na děti přiměřeně náročná, dbám, aby se ve svém rozvoji a učení posouvaly.				
Děti přiměřeně chválím (nejen za úspěch, ale i za úsilí).				
Na děti nespěchám, nechávám je dokončovat činnost.				
Žádnému dítěti neposkytuji žádné zvláštní výhody, jsem k nim stejně pozorná.				
Dávám dětem vyjádřit vlastní názor či úsudek.				
Děti zbytečně neorganizuji a nenapomínám.				
Vedu děti k tomu, aby se dokázaly dohodnout a dobře spolu vycházely.				
Všímám si vzájemných sympatií dětí i dětských přátelství, podporuji je a přihlížím k nim.				
Všímám si neshod mezi dětmi, nevhodné chování či komunikaci mezi dětmi nepřehlížím.				
Sleduji, jak děti prospívají a jaké pokroky dělají.				
Nesrovnávám děti v jejich výkonech, nepodporuji mezi nimi nezdravou soutěživost.				
Vytvářím spolu s dětmi pravidla, jak se chovat.				
Dbám na dodržování těchto pravidel.				
Podporuji samostatnost, tvořivost a nápaditost dětí.				
Děti zbytečně nepoučuji, vedu je, aby k poznání či řešení dospěly samy.				
Dávám přednost tomu, aby vše děti prožily, osahaly a samy vyzkoušely.				
Postupuji tak, abych v dětech vzbuzovala radost a uspokojování z prožitého a poznávaného.				
Na otázky dětí odpovídám dostatečně a pravdivě.				
Nabízím dětem témata blízká, pro ně zajímavá, podnětná a jim užitečná.				
Dbám, aby v nabídce byly činnosti různé náročné, jednoduché i obtížnější (aby si děti mohly vybrat podle svých možností a schopností).				
Spolupracuji s ostatními kolegy a zaměstnanci.				
Dodržuji pracovní-organizační podmínky (včasné příchody, úklid, atp.)				
Spolupracuji s rodiči, vedu s nimi průběžný dialog o dítěti, ve věcech výchovy a vzdělávání se snažím s nimi domlouvat, popř. nabídnout radu.				
Mám smysl pro rodinné soukromí a taktní komunikaci, nezveřejňuji důvěrné informace.				
Aktivně se sebevzdělávám, pracuji na svém osobním rozvoji i profesním růstu.				
Provádím diagnostické činnosti, sleduji individuální rozvoj a učení dětí a podle toho postupuji ve vzdělávání.				

Probíhá také **externí supervize** v rovině pedagogicko-psychologické.

Externí odborník navštíví klub a sleduje práci pedagogů, vede s nimi rozhovory a následně vypracuje hodnocení kvality a potřeb klubu. 1x za rok je svolána schůzka, kde se prezentují závěry supervize a nastavují strategické kroky k udržení kvality a cílů klubu. Výstupem je zápis. Zodpovědnou osobou za zhodnocení externí evaluace je ředitelka.

Probíhají hospitace z jiných a do jiných lesních mateřských klubů za účelem vzájemných konzultací, prohlubování zkušeností a dalšího pedagogického růstu.

Pedagogové jsou motivováni k návštěvám odborných seminářů a výchovně-vzdělávacích kurzů.

Sledujeme odborné články, časopisy a závěrečné práce s tématem lesní mateřské školy, environmentální výchova, předškolní vzdělávání. Pedagogové si studiem zvyšují svoji kvalifikaci.

8.3 Evaluace programu a klubu

Pravidelně 1x za měsíc informujeme rodiče o uplynulých událostech v LK Medláňka. Určení pedagogové píše stručný zpravodaj doplněný fotografiemi o dění v LK Medláňka za uplynulý měsíc, případně pozvou na události měsíce následujícího.

Informování se děje formou e-mailové konference rodičů LK Medláňka a také prostřednictvím aktualizovaného webu a facebooku a na rodičovských schůzkách.

Rodiče se mohou k programu průběžně vyjadřovat, doplňovat jej, kritizovat a navrhopvat změny. Zpětnou vazbu poskytují rodiče na rodičovských schůzkách, při osobních setkáních v LK Medláňka s pedagogy, zástupkyní ředitelky, případně jsou vyzváni k vyplnění hodnotícího dotazníku. Záznam je veden v zápise z rodičovské schůzky.

Strategický plán klubu zpracováván 1x za 3 roky rovněž obsahuje hodnocení práce klubu a plány do budoucna. Průběžně dle potřeby a dle změn působících zvenku se plán aktualizuje na schůzích Výkonné rady spolku.

Použitá literatura a zdroje:

Desatero pro rodiče dětí předškolního věku. Praha: MŠMT. Dostupné z

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/desatero-pro-rodice-deti-predskolniho-veku>

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: 2018 [online]. [cit. 2020-01-02].

Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/45304/>

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2020-01-02].

Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/skolsky_zakon.pdf;

Aktuální znění:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=561~2F2004&rpp=15#seznam>

Katalog podpůrných opatření [online]. [cit. 2020-02-13].

Dostupné z: <http://katalogpo.upol.cz/naruseni-komunikacnich-schopnosti/1-vymezeni-problematiky-naruseni-komunikacnich-schopnosti/>

Asociace lesních mateřských škol [online]. [cit. 2020-02-13].

Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/>

Standardy kvality Asociace lesních mateřských škol [online]. [cit. 2020-02-13].

Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/lesni-ms/standardy-kvality.html>

Průvodce Standardy kvality Asociace lesních mateřských škol [online]. [cit. 2020-02-13].

Dostupné z: <http://epruvodce.lesnims.cz/i-proceduralni-standardy/s5-partnerstvi.html#skol-akce>

Historie lesních MŠ [online]. [cit. 2020-02-21].

Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/lesni-ms/historie-lesnich-ms.html>

Co je lesní LMŠ [online]. [cit. 2020-02-21].

Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/lesni-ms/co-je-lesni-skolka.html>

Vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání [online]. [cit. 2020-01-02].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-14>

Česká školní inspekce [online]. [cit. 2020-02-21].

Dostupné z: <https://www.csicr.cz/>

Vyhláška 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých [online]. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-410#f2954240>

Environmentální výchova s prvky výchovy k demokracii pro předškolní vzdělávání v prostředí lesní mateřské školy. Brno: Frank Bold Kids, z.s., 2016. [online]. [cit. 2020-02-21].

Dostupné z: <http://sykorka.frankbold.org/wp-content/uploads/2015/05/Sykorka-brozuraA5-2016-WEB.pdf>

Fořtová, K., Laláková, A. Provázet vědomě a odborně: Kurz pedagogicko-psychologického minima pro pedagogy lesních mateřských škol. Praha: ALMŠ. [online]. [cit. 2020-02-28]. Dostupné z:

<https://www.lesnims.cz/stahnout-soubor?id=3526>

Valkounová, T. Vzdělávání pro udržitelný rozvoj In Sborník lektorských textů a metodických listů Průvodce dětmi světem (s. 4-7). Praha: ALMŠ, 2016 [online]. [cit. 2020-02-28].

Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/stahnout-soubor?id=3711>

Kraemer, P. Alternativní pedagogika v teorii a praxi In Sborník lektorských textů a metodických listů Průvodce dětmi světem (s. 18-24). Praha: ALMŠ, 2016 [online]. [cit. 2020-02-28].

Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/stahnout-soubor?id=3711>

LMŠ blízka přírodě: Příručka předškolního vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Praha: ALMŠ, 2012.

Institut pro podporu inovativního vzdělávání [online]. [cit. 2020-03-06]. Dostupné z:

<http://www.inovativnivzdelavani.cz/inovativni-proudy/intuitivni-pedagogika/>

GORDON, T. Škola bez poražených. Malvern, 2015. ISBN 978-80-7530-006-5

HECKMANNOVÁ, H. Pět zlatých klíčů. Praha: Malvern, 2019. ISBN 978-80-7530-175-8

HECKMANNOVÁ, H. Pomalé rodičovství. Praha: Dharma Gaia, 2016. ISBN 978-80-7436-062-6

- KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. (eds.) Předškolní a primární pedagogika = Predškolská a elementárna pedagogika. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7
- KOOIJMANN, A. Děti a sociální dovednosti: Jak pomoci dětem posílit sebevědomí a zlepšit sociální dovednosti. Didactive Plus 2016. ISBN 978-80-270-0598-7
- KREJČOVÁ, V., KARGEROVÁ, J., SYSLOVÁ, Z. Individualizace v mateřské škole. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0812-9
- KUNZE, P., SALAMANDER, C. Malé děti potřebují rituály. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3405-4
- LAŽOVÁ, L. Mateřská škola komunikuje s rodiči. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0378-0.
- MATĚJČEK, Z. Praxe dětského psychologického poradenství. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0000-0
- MATĚJČEK, Z. Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte, Praha: Grada, 2005. ISBN 978-80-247-0870-6
- MATĚJČEK, Z. Rodiče a děti. Praha: Avicenum, 1989.
- Metodika environmentální výchovy s prvky výchovy k demokracii pro předškolní vzdělávání v prostředí lesní mateřské školy, Brno: Frank Bold Kids, 2016.
- Metodika k přípravě manuálu pro distanční vzdělávání dětí v lesních MŠ a klubech. Praha: ALMŠ, 2020. Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/aktuality-na-uvodni-strance/vzdelavani-na-dalku-v-lesnich-skolkach.html>
- Asociace LMŠ
- Rodina 2020 In Nový prostor, 552, 2020 (s. 13). ISSN 1213-1911
- ŠTĚPÁNKOVÁ L. Podpora zdraví In LMŠ blízká přírodě: Příručka předškolního vzdělávání pro udržitelný rozvoj (s. 32-35). Praha: ALMŠ, 2012.